

“Op weg naar de finish”

De warming up.

Een ongebruikelijk moment voor de algemene beschouwingen in onze gemeente. We zijn gewend die bij de begrotingsbehandeling te presenteren. Bij de evaluatie van de laatste begrotingsbehandeling heeft de ChristenUnie-SGP voorgesteld het accent te verleggen van de begroting naar de voorjaarsnota. De motivatie daarbij is dat de voorjaarsnota het sturend instrument is voor de begroting. Indien de raad kader stellend wil werken, dan is de behandeling van de voorjaarsnota een beter moment, zodat keuzes in de begroting verwerkt kunnen worden. We zijn blij met de brede en unanieme steun voor deze vernieuwde aanpak, die overigens bij veel andere gemeentes al praktijk is.

De ChristenUnie-SGP kijkt met gemengde gevoelens terug op het afgelopen half jaar. Er is bijzonder veel werk verzet om de overdracht van taken van rijk en provincie naar de gemeente per 1 januari jl. succesvol op te pakken en het college straalt eenheid en daadkracht uit. Maar dit jaar heeft voor ons ook een zwarte rand. Met verdriet en teleurstelling constateren we dat de afspraak in het coalitieakkoord over de zondagsopenstelling niet houdbaar bleek. Naast onze principiële opvatting hierover, maken we ons ook oprechte zorgen over de maatschappelijke gevolgen, onder andere voor kleine winkeliers en winkelpersoneel. Die zullen niet buiten schot blijven. De actuele ontwikkelingen en discussies onder andere over de cao voor winkelpersoneel en de mogelijke effecten daarvan zal de druk op personeel die niet op zondag wil werken zal de komende jaren zeker toenemen waarmee de keuzevrijheid op het spel komt te staan. Wij kunnen dat nu helaas niet meer beïnvloeden of keren.

Het startschot is gegeven

De eerste zes maanden na de takenoverdracht waren een spannende tijd, want hoe zou dat lopen. Zou het klachten regenen? Zouden er krantenkoppen verschijnen met berichten dat De Ronde Venen haar zaakjes niet op orde had? Niets van dat alles, de overgang is tamelijk geruisloos verlopen. Sterker nog, de afgelopen weken kreeg deze gemeente zelfs een aantal keren een pluim in de media voor haar aanpak. Een compliment voor dit college, maar niet minder voor onze ambtelijke organisatie, die met alle beperkingen een geweldige prestatie heeft geleverd.

Dat wil overigens niet zeggen dat we er nu zijn. De eerste horde is genomen, maar het parcours is nog niet afgelegd. De transitie heeft wel plaats gevonden, maar de transformatie moet zijn beslag nog krijgen. De ChristenUnie-SGP vraagt zich daarbij af hoe het parcours op weg naar de finish eruit ziet. Welke hordes zullen nog opduiken? Hoe springen we om met het verder inhoud geven aan de inzet van de informele zorg. Het parcours is bochtig, daarom hebben we nog geen goed zicht op de effectiviteit van de wijkteams. Preventie en vroegtijdige begeleiding zijn hobbels die genomen moeten worden om inzet van dure zorg te voorkomen. Welke hindernissen liggen er nog voor ons om de aanbieders de transformatie te laten ondersteunen? En liggen we op schema? De voortgangsmeting verloopt moeizaam door ontbreken van informatie en gebrekkige systemen. We zijn wel op weg naar de finish, maar die is nog niet in zicht en nog best ver weg. Misschien dat de coach (het college) wat duiding kan geven over de route en het eindpunt.

De ChristenUnie-SGP geeft alvast wat aandachtspunten voor het vervolg van de race.

Route door het sociaal woud

We zien een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden. Dat staat haaks op de doelstelling om juist meer mensen uit een uitkerings situatie te krijgen. Dat baart de ChristenUnie-SGP zorgen want het legt meer druk op de inzet om mensen naar werk te begeleiden en het legt een groter beslag op onze beperkte middelen. Bestrijding van werkloosheid en naar werk begeleiden van mensen moet dus prioriteit krijgen. Ons economische beleid moet er op gericht zijn om ondernemers adequaat te ondersteunen waar zij met plannen komen, die werkgelegenheid in onze gemeente bevorderen. Daarbij mag de gemeente ook een appel doen op ondernemers om hun maatschappelijke en sociale verantwoordelijkheid op te pakken en waar mogelijk mensen die nu aan de kant staan een kans te geven. Waar nodig door stages, leer/werktrajecten of andere creatieve vormen van om- en bijscholing. De behandeling van de aanpassing van de verordening met betrekking tot de participatiewet heeft ons nog niet het goede gevoel gegeven. College zorg ervoor dat u de ondernemers vooral ook betreft bij de beleidsuitvoering, want we zullen het samen moeten doen.

Hoewel er een aantal woningbouwprojecten op stapel staan, die deze ontwikkeling wellicht zullen afremmen, zien we ook in onze gemeente een ontwikkeling van vergrijzing en ontgroening. Tegelijkertijd worden verzorgingshuizen gesloten en verwachten we dat mensen langer zelfstandig thuis wonen. In de afgelopen raad zijn twee moties, van RVB en van het CDA, aangenomen die inzetten op versterking van collectieve woonvoorzieningen voor ouderen. Het is echter de vraag, of dat ook de wens van de ouderen zelf is. Enkele weken geleden hadden we één van onze ouderenbonden op bezoek en daarvan hoorden we een heel ander geluid. Hun visie was dat ouderen vooral graag in hun eigen woning blijven wonen, zo nodig met aanpassingen in de woning. Dat vraagt ook een andere aanpak in de vorm van het ontwikkelen van netwerken in de buurt waar een oudere woont, die af en toe wat hulp nodig heeft. Het welzijnswerk kan daar een rol bij spelen. Door daarop in te steken, bereiken we ook een grotere sociale cohesie in de wijken en buurten waarmee de zelfredzaamheid van inwoners in het algemeen ook wordt bevorderd. Naar de mening van de ChristenUnie-SGP zou het college een nader onderzoek moeten doen naar de woonwensen van ouderen en de daarbij behorende maatregelen. Is het college bereid daar het aankomende jaar op in te zetten en dit uit te werken in een "senioren-huisvestingsbeleid"?

Ten aanzien van de jeugd zien we dat het overgrote deel het prima doet. Maar een deel van onze jeugd heeft hulp nodig. In de voorjaarsnota geeft het college aan dat het nieuwe beleidsterrein met betrekking tot de jeugdhulp moeilijk is te beheersen. Voor de ChristenUnie-SGP zijn er dan twee pijlers voor het toekomstige jeugdbeleid: vroeg-signalering en preventie. Voor de vroeg-signalering, met het CJG als centrale spil, zal de gemeente nauwe aansluiting moeten zoeken met jongerenwerkers, huisartsen en maatschappelijk werk, maar ook met peuteropvang en scholen. De pilot met Timon op het VLC is succesvol, maar zal wat ons betreft ook doorgezet moeten worden naar het basisonderwijs. Met betrekking tot de preventie geeft de ChristenUnie-SGP het college in overweging om te bezien of ervaren ouders kunnen worden ingezet, die met een groot sociaal gevoel en de bereidheid om gezinnen waar het even niet zo lekker loopt te coachen. In onze gemeente wonen genoeg ervaren ouders die stevig in de schoenen staan en wellicht bereid zijn om als "Opvoedmaatje" gezinnen te ondersteunen met praktische raad en daad (mentorschap). We verwijzen hierbij graag naar dergelijke initiatieven elders in het land zoals HomeStart en Buurtgezinnen. Tegelijk kunnen dergelijke gezinnen misschien ook af en toe een rustpunt zijn voor kinderen die even een uitlaatklep nodig hebben. Dat is ook "eigen kracht". Maak gebruik van die kennis. Je kunt ze wellicht werven via de scholen, die prima weten welke gezinnen / ouders een voorbeeldrol kunnen spelen.

De ChristenUnie-SGP is blij dat het college de afspraak uit het coalitieakkoord ten aanzien van echtscheidingspreventie oppakt. Wij zouden die term overigens liever vervangen door “Investeren in Relaties”. Want daar gaat het om. Maak mensen bewust van de ontwikkelingen die relaties doormaken en de impact van grote gebeurtenissen zodat ze nadenken over de manier om daarmee om te gaan. Investeren in gezonde gezinnen loont: zowel bij de inwoner als de overheid. Verschillende onderzoeken tonen aan dat de maatschappelijke schade van relatieproblemen groot is. In dit land worden ieder jaar ca 70.000 kinderen geconfronteerd met een breuk in de relatie tussen hun ouders. Jeugdzorgorganisaties en Jeugd-GGZ geven aan dat 70 tot 90% van de jeugdzorgtrajecten samenhangt met een scheiding; zij noemen unaniem relatieproblemen als oorzaak nummer één. De ChristenUnie-SGP vraagt het college te inventariseren wat de maatschappelijke schade van relatiebreuk is in onze gemeente (zowel de directe impact op uitkeringen, schuldhulpverlening, woningbehoefte en jeugdhulp / jeugdproblematiek / schooluitval en leerprestaties en zo mogelijk ook op niet aan de gemeente gerelateerde effecten zoals ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid). Daarnaast pleiten wij voor het afstemmen van een aansprekende preventie-aanpak in samenspraak met de professionals (in de breedste zin van het woord) en ervaringsdeskundigen (zowel ouders als kinderen die met een scheiding te maken hadden). We realiseren ons overigens ten volle dat resultaten niet op korte termijn verwacht mogen worden. Die komen mogelijk pas op zijn vroegst na deze coalitieperiode. Maar “regeren is vooruitzien” en wij willen nu investeren in een goede toekomst van onze gezinnen.

Het college geeft aan zich te willen inzetten voor ondersteuning van mantelzorg en informele zorg. De ChristenUnie-SGP vraagt daarbij vooral uit te gaan van de behoeftes van de mantelzorgers en de vrijwilligers. Ondersteuning moet aansluiten bij wat zij zelf praktisch vinden. Daarbij is het van belang dat mantelzorgers elkaar ook kunnen ontmoeten en hun ervaringen kunnen delen. In onze gemeente kennen we inmiddels de mantelzorgsalon. De ChristenUnie-SGP is benieuwd hoe dat ervaren wordt.

Wij zijn er nog niet gerust op dat de clientparticipatie en de clientondersteuning goed uit de verf komt. Het participatieplatform moet nog steeds starten, maar ondertussen wordt verdere beleidsontwikkeling wel in gang gezet. We denken hierbij onder andere aan het voorstel voor een gewijzigde re-integratieverordening. Met betrekking tot de clientondersteuning vragen we ons af of dit goed functioneert. Worden inwoners met een hulpvraag altijd actief geweest op die mogelijkheid en het gestaan van MEE? Onze indruk is, dat dit niet altijd gebeurt. We vragen het college om hier aandacht aan te geven.

Ook de ontwikkelingen rondom de wijkteams geven ons enige zorg. De terugkoppeling uit de pilots eind vorig jaar gaven al aan dat dit nog een moeizaam traject zou zijn. We hebben toen nog een aanpassing aan de opzet voorgesteld. Positief is dat het college kennelijk dicht op de bal zit en na een half jaar al de noodzaak ziet om in te grijpen. De ChristenUnie-SGP wil echter wel op zo kort mogelijke termijn door het college geïnformeerd worden over de feitelijk geconstateerde problemen, de maatregelen die men daarvoor neemt en de motivaties voor die keuzes en aanpassingen.

Onze wereld kent heden ten dage vele brandhaarden, voornamelijk in het Midden-Oosten en in Afrika. Als gevolg daarvan ontstaan er grote vluchtelingenstromen. Dat thema gaat ook onze gemeente niet voorbij. Ook De Ronde Venen krijgt te maken met een grotere taakstelling als het gaat om het huisvesten van vluchtelingen. Daarnaast geeft dit ook een extra belasting voor de uitvoering van de participatiewet. De ChristenUnie-SGP onderhoudt inmiddels ook contacten met Vluchtelingenwerk. De ChristenUnie-SGP zoekt mee naar wegen waarin de opvang van vluchtelingen in onze gemeente te verbeteren. De Bijbelse opdracht om “om te zien naar weduwen, wezen en vreemdelingen” (Zacharia 7 vers 9 en 10) nemen wij serieus. Om

die reden hebben wij het Diaconaal Platform gevraagd na te denken over een actieve rol in het ondersteunen van vluchtelingen. Dat zou ook de inzet van Vluchtelingenwerk mogelijk kunnen verlichten, waardoor zij minder kosten maken. Daarnaast heeft de ChristenUnie-SGP het vluchtelingenvraagstuk in de afgelopen maanden, onder andere via schriftelijke vragen, geagendeerd. Uit de reactie van het college begrijpen we dat ook de portefeuillehouder zich inzet om hier menswaardig op te handelen en daar zullen we hem aan houden.

Door het groene veld

Deze gemeente blijft zich inzetten voor duurzaamheid. De uitbreiding van het inzamelen van Plastic, nu ook met metaal en drankkartons, is daar een mooi voorbeeld van. Meer recyclen en zo grondstoffen hernieuwbaar inzetten en tegelijk het verwerken van restafval verminderen is niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor de portemonnee. Van de gemeente en dus ook van de burger. Wij denken dat dit ook beloond zou moeten worden door de inwoners opnieuw een deel van de voorziening voor de afvalstoffenheffing terug te betalen.

Ook de gemeente heeft nu de eerste zonnepanelen liggen. Dat had wat ons betreft eerder gemogen, maar het is goed dat we nu zo ver zijn. Naast het inzetten van zonnepanelen bij sportverenigingen, lenen ook de vele bedrijfspanden, met vaak platte daken, zich uitstekend voor plaatsing van deze energie-opwek. Wij nemen aan dat het college dat in zijn contacten met ondernemers ook actief benoemd, om zo ook de “aanjaagfunctie”, zoals benoemd in het coalitieakkoord, inhoud te geven?

Een zwaar parcours door de woestijn

Het college schets in de voorjaarsnota een somber beeld. De bedrijfsvoering is de afgelopen jaren (deels noodgedwongen na de publicatie van het DHV-rapport) tot op het bot uitgekled. Het college luidt de noodklok. Eigenlijk deed hij dat vorig jaar bij de begroting al, toen men aangaf meer dan het dubbele aan uitvoeringskosten te verwachten dan het rijk wil vergoeden. Desondanks is de voorbereiding voor de transitie van het sociaal domein goed verlopen. Nogmaals een uitstekende prestatie van de gemeentelijke organisatie.

Het college geeft aan dat de gemeente komende jaren een structureel tekort van ruim 2,5 miljoen euro zal hebben. Een deel van dit tekort wordt door het college verklaard uit de druk op de bedrijfsvoering. Naar de mening van het college moet daar geld bij. Toch blijkt, dat het college de raad daar maar moeilijk van kan overtuigen. De discussie in de voorbereidende commissie laat dat ook zien. De ChristenUnie-SGP stelt het college voor nog eens kritisch te kijken naar de wijze van presenteren. Een totaaloverzicht naar programma en daarbinnen vertaald naar taakvelden, met een opgave van de nu beschikbare formatie en de (naar het oordeel van directie en college) benodigde formatie om de taken op verantwoorde wijze uit te voeren, zou wellicht helderheid verschaffen. Als daar de huidige en de feitelijk benodigde bedragen bijgevoegd worden, kan de raad zich een oordeel vormen over het geld dat we per taak uitgeven. Dat kan ook helpen bij de takendiscussie later dit jaar. Daarbij is het wel goed om aan te geven (per taakveld) wat daarvan onontkoombaar is (wettelijk verplicht of noodzakelijk) en wat ter discussie gesteld kan worden. Mogen wij het college vragen om bij de begrotingsbehandeling een soortgelijk overzicht te presenteren?

Het college wil het tekort dekken door een (tijdelijk) OZB-verhoging en door een reeks aan maatregelen waarvoor onderzoeksvoorstellen worden genoemd. Wij zetten wel vraagtekens bij het realiteitsgehalte van de genoemde opbrengsten uit die onderzoeksvoorstellen. Wij rekenen erop dat het college in de aanloop naar de begroting de genoemde ideeën verder zal kwantificeren. Onderdeel van die zoekopdracht is ook de

takendiscussie. Met name de VTH taken worden herhaaldelijk genoemd en zijn kennelijk een molensteen om de nek van onze organisatie. De ChristenUnie-SGP stelt voor om dit onderdeel dan met voorrang op te pakken met betrekking tot de mogelijkheden van samenwerking of uitbesteding. Overdragen naar de ODRU is wat ons betreft een bespreekbaar alternatief. We verwachten voor de begrotingsbehandeling concrete suggesties.

Daarnaast stellen wij voor om de komende maanden ook het gesprek met de inwoners aan te gaan. Laat de burgers nu eens meepraten en meedenken over mogelijke kostenbesparingen en extra inkomstenbronnen. Dat sluit ook mooi aan bij de tweed ambitie in ons coalitieakkoord. En laat de inwoner zich ook maar eens uitspreken over het OZB-instrument. Beleg bv per grote kern een inwonersavond. Wie weet wat dat oplevert. Wellicht nog wel meer en betere ideeën die de OZB stijging overbodig maakt. Daarnaast zou het college het instrument van de Begrotingswijzer kunnen inzetten.

In die financiële schets zit de wegenproblematiek nog niet verwerkt. College geeft aan dat we tot nog toe vooral visueel verbeterd hebben, maar dat de onderliggende lagen steeds slechter worden. Dat betekent, dat we binnen een paar jaar inhaalslagen moeten maken en voor grote (incidentele) investeringen staan. Wij pleiten ervoor een koppeling aan te brengen tussen de verwachte opbrengsten uit projecten (incidentele opbrengsten) en deze incidentele uitgaven. Door nu het besluit te nemen om bv ten minste 25% van de projectopbrengst en van de verkopen van grond af te romen voor de bestemmingsreserve Onderhoud Wegen voeren we deugdelijk financieel beleid met uitzicht op herstel van de achterstanden.

Toen het college vorig jaar voorstelde de OZB te verhogen, hebben wij daar, samen met onze coalitiegenoten, nee tegen gezegd. De ChristenUnie-SGP heeft daarbij ook verwezen naar onze voorstellen om in de achterliggende jaren vanuit de overschotten uit het sociaal domein, hiervoor te reserveren. Dat zou ons inmiddels een buffer gegeven hebben van ca 1 miljoen euro. Het voorstel van het college om nu alsnog ca 2,2 miljoen over te hevelen naar de bestemmingsreserve voor het sociaal domein is de facto dus waar de ChristenUnie-SGP destijds al voor wilde reserveren.

Tegelijk hebben wij bij onze algemene beschouwingen in november aangegeven de discussie over de woonlasten niet uit de weg zullen gaan. En indien nodig, lopen we dan ook niet weg voor het gebruik maken van de clause in het coalitieakkoord (eventueel OZB verhogen in het kader van de kosten voor het sociaal domein). Die uitspraak staat ook nu nog en kan betekenen, dat de ChristenUnie-SGP het OZB voorstel in deze voorjaarsnota bij de begrotingsbehandeling zal steunen.

De kleur van de eindstreep

Het college heeft aangegeven dat verdergaande intergemeentelijke samenwerking vanuit kostenoverwegingen nodig is. Onze visie op samenwerking is: niet binden aan 1 partij (exclusief) maar de samenwerking zoeken daar waar die logisch is. Als het om werkgelegenheid gaat zal dat vermoedelijk de Metropoolregio zijn, maar ruimtelijke ordening (waaronder bv de VTH taken) en milieu is logischer in het Utrechtse. Dat geldt ook voor andere delen van het sociaal domein (jeugd; waar we al in een regionaal verband samenwerken en de WMO). Waar het cultuur en natuur betreft, zou de verbinding wel eens naar het Zuid-Hollandse kunnen gaan als meest noordoostelijke gemeente van het Groene Hart. Ook voor de recreatie is het Groene Hart een natuurlijke partner terwijl we voor de promotie ook de verbinding met Amsterdam moeten uitnutten. Kortom; verbind je langs de logische keuzes. Daarmee houden we ook daadwerkelijk alle opties open mocht een herindelingsdiscussie op termijn nog weer eens opspelen (en die zal op een zeker moment wel weer langskomen).

De prijsuitreiking

We hebben in deze beschouwingen de metafoor van een hardloopwedstrijd gebruikt. Een race met hindernissen door de jungle van het sociaal domein, over het vergroende veld van de duurzaamheid en door de woestenij van financiële onzekerheid. Dat is verre van origineel, we bevinden ons in goed gezelschap. De apostel Paulus gebruikte in meerdere van zijn brieven, onder ander aan de Corinthiërs en de Filippenzen, een dergelijk vergelijk met een hardloopwedstrijd als hij onder andere zegt "Een ieder die aan een wedstrijd deelneemt, beheerst zich in alles. Zij nu doen dat om een vergankelijke krans te ontvangen, maar wij om een onvergankelijke te ontvangen". En dat is tegelijk de relativering die wij vanuit onze overtuiging willen aanbrengen. Wij hebben uiteindelijk een hoger doel voor ogen zonder onze verantwoordelijkheid voor het heden en nu uit het oog te verliezen. En ook in die taak en verantwoordelijkheid willen we de zegen van onze Heere verwachten. Daarbij gesteund door velen in onze gemeente die met ons meeleven en voor ons bidden. Treffender dan de psalmdichter kunnen we dat niet verwoorden:

Vest op prinsen geen betrouwen,
Waar men nimmer heil bij vindt;
Zoudt g' uw hoop op mensen bouwen?
Als Gods hand hun geest ontbindt,
Keren zij tot d' aarde weer,
Storten met hun aanslag neer.

Zalig hij, die in dit leven
Jacobs God ter hulpe heeft;
Hij, die door den nood gedreven,
Zich tot Hem om troost begeeft;
Die zijn hoop, in 't hachlijkst lot,
Vestigt op den HEER, zijn God

(Psalm 146 vs 2 en 3 berijmd)

De ChristenUnie-SGP wenst het college, de ambtelijke organisatie en onze collega-raadsleden en fractieassistenten veel de wijsheid en uithoudingsvermogen om ook in de komende maanden, met ons, dienstbaar te zijn aan de samenleving.

Wim Stam (fractievoorzitter)

Ton van Sligtenhorst (raadslid)

Arie Vossestein en Wouter Kroese (fractieassistent)